

СИЛАБУС

з дисципліни «Соціальна політика та соціальна робота»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

1) **Моїсєєва Наталія Іванівна** д.е.н., доцент, зав кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін.

<http://new.khntusg.com.ua/staff/moisieieva-natalija-ivanivna>

2) **Пререквізити** (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: Соціологія, психологія, державне та регіональне управління.

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: Управління персоналом.

3) **Коротка анотація дисципліни** (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Соціальна політика та соціальна робота» **буде корисна** майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття знань і навичок що стосуються організаційних основ соціальної роботи в різних державах за кордоном, методів та форм соціальної роботи з різними групами населення, особливостей системи соціального забезпечення та методики її здійснення. Особливістю курсу є його інтеграційний і аналітичний характер

Структура курсу «Соціальна політика та соціальна робота» передбачає логічне та послідовне розкриття основних проблем, таких, як: місце соціальної роботи у суспільному устрої зарубіжних країн; основні моделі соціальної роботи в громаді; систему професійної підготовки спеціалістів в галузі соціальної роботи; основні форми та методи соціальної роботи з різними групами населення; взаємозв'язок соціальної роботи, соціальної політики та соціальної педагогіки.

Курс «Соціальна політика та соціальна робота» забезпечує фахово-професійну підготовку, а тому є одним із основних як у забезпеченні функціональної компетентності студентів, так і загальнокультурної. Він також сприяє правильному вибору студентами форм і способів освітнього самовдосконалення та соціальної самореалізації особистості під час навчання у ЗВО і в ході професійної адаптації. Ця дисципліна відноситься до фундаментальних загальносоціологічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх працівників сфери публічного адміністрування та управління.

Вивчення даної дисципліни дає можливість студенту:

знати: історію та чинну соціальну політику країни та в різних державах за кордоном, соціально-політичні процеси на міжнародному, загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; сутність термінів «соціальна політика» та «соціальна робота»; методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів; аналіз, прогноз та обґрунтування змін у соціальних структурах, системах, сферах соціумного сьогодення;

вміти: аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах; визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності; використовувати методи соціальної діагностики та самостійно визначати ті обставини, у зв'язуванні яких потрібна соціальна допомога; ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

4) **Мета та основні задачі дисципліни.**

Метою вивчення навчального є розширення коло знань про особливості соціальної політики та соціальної роботи, засвоєння студентами теоретичних засад законодавчих документів щодо соціальної політики держави, сформувати вміння практичного застосування норм соціальної роботи.

У процесі вивчення зазначеної навчальної дисципліни студенти оволодіють знаннями та вміннями, які їм знадобляться у викладацькій та адміністративній діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- підвищення теоретичного розуміння соціальної роботи як науки, навчальної дисципліни й особливої сфери діяльності;
- розкриття теоретичних засад соціальної політики та соціальної роботи;
- вивчення соціального досвіду зарубіжних країн і можливості його впровадження в нашій державі;
- вивчення зарубіжних прийомів та методів роботи з індивідами та групами клієнтів соціальних сервісів;

- надання студентам відомостей щодо принципів, змісту та технології соціальної роботи з різними групами клієнтів за кордоном;
- опанування технологіями соціальної роботи;
- формування знань про особливості праці соціального працівника із різними категоріями клієнтів;

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців здатності: до розуміння теорії та технології реалізації соціальної політики та соціальної роботи, організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб за місцем проживання; оцінювати соціально-політичні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави; до аналізу та розробки соціальних проектів та програм; до аналізу психічних властивостей, станів і процесів, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади; до діяльності з попередження соціальних ризиків, складних життєвих обставин, запобігання та вирішення соціальних конфліктів; до реалізації технологій соціального управління в роботі з різними категоріями клієнтів; уміння налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування; використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності;

5) Організація навчання.

Система оцінювання

Професійні компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетенцій	
			Форма контролю	Бал
Змістовний модуль 1.				30
Теоретичні засади соціальної політики та соціальної роботи в Україні та світі				30
Оволодіти історією та теоретичними засадами чинної соціальної політики країни та в різних державах за кордоном, соціально-політичних процесів на міжнародному, загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях; знати сутність термінів «соціальна політика» та «соціальна робота»; методи і форми соціальної роботи	Лекція	Соціально політика: світові тенденції та моделі, застосування їх в Україні	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Реалізація соціальної політики на всіх рівнях.	Презентація результатів	4
	Семінарське заняття	Соціально політика: світові тенденції та моделі	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Організаційно управлінські засади реалізації соціальної політики	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Реалізація основних напрямків соціальної політики в Україні.	Презентація результатів	4
	Семінарське заняття	Організаційно управлінські засади реалізації соціальної політики	Семінар-дискусія	2
	Лекція	Взаємозумовленість соціальної політики та соціальної роботи	Робота на лекції	2
	Самостійна робота студентів	Підготувати словник основних термінів дисципліни	Презентація результатів	2
	Семінарське заняття	Основні поняття та категорії соціальної політики та соціальної роботи	Семінар-дискусія,	2
	Лекція	Становлення і розвиток соціальної роботи в Україні	Робота на лекції	2
	Семінарське заняття	Методи і форми соціальної роботи	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	2
	Самостійна робота студентів	Написати есе «Понятійно-термінологічні проблеми соціальної роботи на сучасному етапі».	Презентація результатів	4
Змістовний модуль 2.				30
Соціальна робота як провідний механізм реалізації соціальної політики				30
Оволодіти технологіями соціального управління в	Лекція	Основні теорії соціальної роботи	Робота на лекції	2
	Семінарське заняття	Характеристики категорій клієнтів соціальної роботи	Ділова гра	3

<i>Професійні компетенції</i>	<i>Методи та форми навчання</i>		<i>Оцінка рівня сформованості компетентностей</i>	
			<i>Форма контролю</i>	<i>Бал</i>
роботі з різними категоріями клієнтів; уміння налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування; вміння запобігати та вирішувати соціальні конфлікти; використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.	Самостійна робота студентів	Підготувати виступ на тему "Використання досвіду минулого у сучасних умовах"	Презентація результатів	5
	Лекція	Соціальна робота із сім'єю. Категорії проблемних сімей, та особливості роботи з ними	Робота на лекції	2
	Семінарське заняття	Соціальна робота з людьми різного віку	Семінар-дискусія	3
	Самостійна робота студентів	Реалізація соціальної сімейної політики в Україні"	Презентація результатів	5
	Лекції	Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження.	Робота на лекції	2
	Семінарське заняття	Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом.	Семінар-дискусія, поточна контрольна робота	3
	Самостійна робота студентів	Механізми роботи з проблемними Категоріями людей в Україні: переваги та недоліки. Зробити наукові публікації	Презентація результатів	5
	Загальна кількість годин з них: аудиторні самостійні	90 30 60	Кількість балів	60
Вид контролю			залік	40

Приєм і консультації по виконанню завдань щодо самостійної роботи студентів (СРС) проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Завдання СРС рахуються виконаними, якщо:

- виконані і здані в зазначені викладачем строки;
- повністю виконані (розкривають тему завдання);
- не мають логічних і розрахункових помилок;
- виконані студентом самостійно.

При умові невиконання одного із зазначених умов, кількість балів знижується на 1 бал. При умові невиконання і відсутності завдання оцінюється 0 балами. Студент зобов'язаний виконати всі завдання.

Модулі проводяться викладачем у вигляді тестування або співбесіди.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	
		<i>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</i>	<i>для заліку</i>
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6) Політика курсу.

Студент зобов'язаний щодня відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час.

Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

7) Література.

Базова

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / За заг. ред. А.Й. Капської. – К., 2002. – С. 33.
2. Барсукова Т. Соціально-педагогічний супровід дітей “групи ризику” і їх сімей // Соціальна педагогіка. - № 1. – 2003. – С. 70-71.
3. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах: Пер. з англ. - К.: Пульсари, 2003.
4. Васильєв В.В. Формування професійного потенціалу керівника районного управління праці та соціального захисту населення, - Przemysl: Nauka i Studia, 2008.
5. Вступ до соціальної роботи / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005.
6. Ганслі Т. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки / Т. Ганслі ; Пер. з англ. О. Перепадя. - К. : Основи, 1996. -237 с.
7. Динаміка цінностей в соціальной работе / Под. ред. С. Шардлоу. - К.: Асоціація психіатрів України, 1996.
8. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти / О. Л. Іванова. - К. : Вид. дім «КМ Академія», 2003. - 107 с.
9. Попович Г. Соціальна робота в Україні та за рубежом. – Ужгород: Гражда, 2000.
10. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Методичний посібник для проведення курсів підвищення кваліфікації / За ред. Т.В. Семигіної. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
11. Соціальна робота: Хрестоматія. – К.: УДЦССМ, 2001.
12. Соціальні служби – родині: Розвиток нових підходів в Україні / За ред. І.М. Григи, Т.В. Семигіної. – К., 2002.
13. Сидоров В. Ролі та функції соціальних працівників // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред.. В.І. Полтавця. - К.: Києво-Могилянська Академія, 2000.

Допоміжна

- 1 Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Метод. посіб. / За ред. Т.В. Семигіної. – К.: Науковий світ, 2003.
2. Соціальні послуги на рівні на рівні громади: український досвід та перспективи / За ред. Т.В. Семигіної. – К.: Гурт, 2005.
3. Соціально-психологічне консультування клієнтів програм замісної підтримуючої терапії: Навч. посібн. / За ред. Т.В. Семигіної.- К.: Український інститут досліджень політики щодо громадського здоров'я, 2006.
4. Сіленко А. О. Соціальна держава: територія перемін / А. О. Сіленко. - Одеса : Видавничий центр УДАЗ ім. О. С. Попова, 2000-280 с.
5. Скуратівський В. А. Соціальна політика / В. А. Скуратівський, О. М. Палій, Е. М. Лібанова. - К. : ПАРА, 1997. - 360 с.
6. Спікер П. Соціальна політика: теми та підходи / П. Спікер. - К. : Фенікс, 2000. - 400 с.
7. Соціальна політика регіону: монографія / В.В. Говоруха, В.Г. Бульба, О.С. Горбунова-Рубан та ін.. – Х. : Вид-во ХарРІНАДУ «Магістр», 2006. – 272 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>